

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

19-03-2019

بهرام صادقی

تیم اتمر، تیم بازگشت به حکومت سهامی زورمندان تنظیمی

اشتیاق درونی حنیف اتمر به رسیدن به ریاست دولت افغانستان سالها قبل تبارز یافت. تقرر او در وزارت انکشاف دهات به کوشش سفارت بریتانیا در کابل که بازی با پول های بزرگ و توزیع آن به شوراهاى محلی را در برداشت، به حنیف اتمر که بعد منحل شدن خاد و حزب پرچم خواب چنین روزی را هم نمی دید، این احساس را داد که اگر در پهلوی کمک دوستان انگلیسی رضایت کشور های همسایه را هم بدست آورد، به بزرگترین پست دولتی هم رسیده میتواند. این خواست درونی اتمر زمانی تبارز بیرونی یافت که موصوف وزیر معارف بود. کمک پولی بسیار زیاد برای تجدید مواد درسی مکاتب افغانستان از طرف دونه ها به حساب دولت ریخته شده بود. در قدم نخست عده ای از متخصصین افغان از داخل و خارج برای تجدید و معیاری ساختن مواد درسی دعوت گردید. امیدواری آن وجود داشت که مواد درسی با کیفیت تهیه گردد. اما بعد از گذشت چند ماه تمام کار این پروژه و قرار داد چاپ کتب به ایران انتقال یافت. یکی از همین متخصصین بعد ها به من گفت که اتمر میخواهد در آینده خود را کاندید ریاست جمهوری کند. به همین دلیل خواست با این حرکت ارادت خاص خویش را به دولت ایران تفهیم کند. محصول این حرکت اتمر مواد درسی ناقص و پُر از اغلاط بود که داستان های آن به برون از مرز افغانستان هم رسید. در حکومت سهامی تنظیمی حامد کرزی این نوع معاملات در همه وزارتها صورت می گرفت و رهبران تنظیمها از همین طریق برای خویش پشتوانه مالی و سیاسی میخریدند. جنرال بسم الله خان که از پشتیبانی مارشال فهیم برخوردار بود بیشترین و رسوا ترین سوء استفاده ها را از قرار داد های تدارکاتی وزارت دفاع نمود.

طی چهار سال گذشته اشرف غنی توانست با وصف مشکلات دوسره بودن حکومت، تا حدی دولت سازی نموده و نقش رهبران امتیاز طلب تنظیمی را تا اندازه زیادی کاهش دهد. تشکیل کمیته ملی تدارکات، دست وزیر های تنظیمی را از قرارداد های بزرگ کوتاه ساخته و میکانیزم تصمیمگیری شفاف و همگانی را ایجاد نمود. از جانب دیگر ساحة مانور افراد بسیار قدرتمندی چون اسماعیل خان که خود را امیر شمالغرب افغانستان میدانست و عطا محمد نور که خود را مالک بی چون و چرای ولایت بلخ وانمود میکرد، بسیار محدود ساخته شد. با سوق صد ها جنرال اردو و پولیس وفادار به سران تنظیمها که توسط قسیم فهیم در ارگان های امنیتی تعبیه شده بودند، این ارگانها تا حدی برای ملی و غیر سیاسی شدن آماده شدند. تصفیه قسمی ارگانهای امنیتی امکان کودتا های تنظیمی را تا حد زیادی مرفوع ساخت. این اصلاحات که خدمت بزرگ برای افغانستان میباشد، قیمتی را هم برای اشرف غنی در قبال داشت و آن نا رضایتی شدید رهبران تنظیمها بود. فکر میکنم این ریسک را اشرف غنی آگاهانه پذیرفته است، زیرا وی میداند که با همین اقدامات میتواند نام نیکی از خود در تاریخ بجا گذارد.

اما حنیف اتمر که طی چهار سال گذشته مشاور امنیت ملی بود، کوشید از این موقف هم برای نزدیک شدن به کشور های همسایه (ناکستان و روسیه) استفاده کند. تدوین قرارداد تبادل اطلاعات با آی. اس. آی از ابتکارات اتمر بود که خوشبختانه به مرحله امضا نرسید. در ضمن اتمر از نزدیک به

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکی په خیر و لولی

ترصد اوضاع پرداخته و از عقده مندی رهبران تنظیمی و اینکه ایشان میخواهند به هر قیمت جلو انتخاب مجدد اشرف غنی را بگیرند، محاسبه دقیق داشت. از جانب دیگر طی جلسات متعدد رهبران مذکور قادر نشدند از بین خود کسی را برای پُست ریاست جمهوری کاندید کنند، و تصمیم گرفتند از هر کاندید دیگری که خواستهای معین شان را بپذیرد، پشتیبانی کنند. کرزی هم عدم کاندیداتوری خود را اعلام نمود. آنگاه اتمر تصمیم گرفت برای رسیدن به رویای دیرین ریاست جمهوری، از این خلا استفاده کند. اتمر در مذاکرات با رهبران تنظیمی پذیرفت که در صورت انتخاب شدن قانون اساسی را تعدیل و سیستم صدارتی را در درون سیستم ریاستی فعلی (!؟) جا داده و تعداد معاونین ریاست جمهوری را به سه تن افزایش دهد. گذشته از خطراتی که این تعهدات اتمر برای ثبات سیاسی و اجتماعی افغانستان دربر دارد، وابستگی اتمر به رهبران تنظیمی که در جستجوی قرارداد های تدارکاتی، کنترل ولایات معین و نفوذ مجدد در نیرو های امنیتی بدور اتمر جمع شده اند، خطر بالقوه بازگشت حکومت سهامی دوران کرزی، چور و چپاول دارایی های عامه و سیستم ملوک الطوائفی را ایجاد کرده است.

البته با پیشرفت در مذاکرات خلیلزاد-طالبان آینده سیاسی افغانستان نا روشن تر شده است. با کنفرانس مسکو کرزی بار دیگر در موقف رهبری تنظیمها در مسایل صلح قرار گرفته و موقف اتمر در سطح یک شخص عادی کاهش یافته است. محمد محقق معاون دوم اتمر و عار ترین مخالف اشرف غنی هم در رابطه با صلح از "تیم کرزی صاحب" حرف میزند. ممکن سیستم حکومت انتخابی مورد قبول طالبان قرار نگیرد و حکومت و احزاب هم امارت اسلامی را نه پذیرند، در آنصورت صلح به بُن بست مواجه میگردد و راهی جز برگزاری انتخابات باقی نمی ماند. همچو انتخابات سه برنده احتمالی میتواند وجود داشته باشد: اشرف غنی، عبدالله ویا اتمر. اما در صورت پذیرش سیستم انتخابی و اشتراک کاندید طالبان در آن، سرنوشت نا معلومی در انتظار کاندید های ریاست جمهوری خواهد بود.